

Redactioneel

Stichting Bhásá

Het jaar is nauwelijks begonnen en Bhásá constateert enorm veel ontwikkelingen en activiteiten in Suriname. Aan de ene kant veroorzaakt de politiek heel veel spanningen bij de Surinamers mens: wat zal de uitslagen zijn bij de komende Algemene Vrije en geheime verkiezingen op 25 mei 2015, omdat heden ten dagen men anders stemt op een politieke partij (*de kiezer is intelligenter geworden*) en anderzijds is de invloed vanuit de culturele wereld ook in ontwikkeling.

Bij vele sociale, culturele en maatschappelijke organisaties is er sprake van transformatie naar een hoger niveau op grond van de natievorming of ze zijn bezig met reorganisatie of institutionele versterking van hun eigen verenigingen, omdat de wereld van nu eisen stelt (voorwaarden) wil je gekend en erkend worden in de maatschappij. *'Wil je groeien en meegaan met de ontwikkelingen die Suriname meemaakt of zal meemaken, dan moet je als organisatie transparant worden, een goed beleid voeren, een goede organisatie-structuur hebben, een goede management team, statuten, huishoudelijke reglementen en ga maar door'.* Deze zijn enkele van de punten die meetellen, omdat de huidige mens veel meer inzichten verkrijgt op basis van de dagelijkse ontwikkelingen in de wereld en zo ook de ervaringen met anderen meedeelt o.a. via de media en een 'blik' naar het verleden.

Bhásá probeert zoveel mogelijk te concentreren op het gebied van de taal, de uitdieping van de cultuur en de traditie en de geschiedenis. Zij acht dit belangrijk omdat volgens haar de cultuur een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van de groeiende mens. Het geeft de mens een identiteit en brengt hem, mens en maatschappijvisie bij; cultuur vormt de mens.

Frequentie

Dit blad verschijnt eenmaal per 3 maanden met de mogelijkheid dat er naast de reguliere uitgaven, ook extra edities worden uitgegeven.

Bhásá is digitaal verkrijgbaar via e-mail netwerken en kan per aanvraag opgestuurd worden.

U kunt ook gebruik maken van uw vrienden netwerken om Bhásá te ontvangen of te versturen.

U kunt Bhásá contacten via de e-mail ofwel via de volgende telefoonnummers:

Jan S. Soebhag (Voorzitter Bhásá)

e-mail

stgbhasa@hotmail.com;
jsoebhag@gmail.com;
jsoebhag@hotmail.com;
jansoebhag@yahoo.com
audrey_koenders@live.com;
narbis13@gmail.com;
kajaltahdil@yahoo.com

Telefoon

(597) - 089-121-58 / (597) - 086-076-53 (597) - 087-031-52; (597)-087-042-38

De redactie van Bhásá verwelkomt uw reactie en bijdrage van harte.

Inhoud

- Redactioneel, pagina 01
- Bât-cit, pagina 01
- Mahábhárat in de openlucht pagina 01
- Culturele informatie, pagina 02
- Seth ke larki aur Pandit (verhaal in het Sarnámi), pagina 03
- De rijkaards dochter en de pandit (vrije vertaling van het verhaal 'Seth ke larki aur Pandit' naar het Nederlands, pagina 04
- Nieuws over de Culturele Unie Suriname, pagina 05
- (vervolg van de Culturele informatie, pagina 03 over Holiká), pagina 06
- Holi Milan, pagina 06
- CUS artikel ivm de Vrouwendag, pagina 06

Beste lezers, Bhásá was niet bij machte vanwege plaatsgebrek - het rubriek **Bât-cit, Communicatie in het Sarnámi** in enkele nummers van Bhásá te publiceren. De readactie zal zoveel mogelijk ruimte maken om het rubiek regelmatig te publiceren. In het ander geval kunt u uitkijken naar de volgende nummers waarin **Bât-cit** wel zal verschijnen.

Bât-cit

Communicatie in het Sarnámi

(het gesprek tussen de moeder en haar kinderen wordt voortgezet)

Maiyá: kaise beti (hoe gaat het met de dochter). Sab kuch acchá bá (is alles oke?)
de kinderen: Ji má, (ja, má)

maiya: bará din bhail ki hamlog ápan bāt-cit bhásá men ná likhwailli (het is lang geleden dat wij ons gesprek niet geplaatst hebben in Bhásá). Jahán talak hammen patá hai (naar ik weet), log ekre báre men puche hai (men vraagt ernaar).

maiya: ham tulog ke batái dei, ekar ká káran rahá (ik zal jullie vertellen, wat de reden was).

Kám ke káran hamlog ke bahut chutti na raha, kuchu batiyái ke (vanwege het werk (werkdrukke), hadden wij weinig tijd (of ruimte) om over 'iets' (een onderwerp) met elkaar te praten. Aur Bhásá men bhi kamti jaghá rahá (en Bhásá had ook (nog) weinig ruimte ervoor beschikbaar.

Acchá, isab bāt chor (oke, laat het maar gaan) of u kunt ook zeggen): laten wij zulke gesprekken maar achterwege laten).

Maiyá: Kamlá, tor parháí kaise cale (Kamlá, hoe verloopt het met je studie). Tu acchá se parháí par dhyán dhare hai to (kamlá, jij geeft jouw studie toch wel de nodige aandacht, hé !)

kamlá: sab thik hai má (alles ik oke má), ham acchá se parháí par dhyán dharilá (ik besteed wel aandacht aan mijn studie).

Kamlá: má, hamlog áj angná safá karti (má, vandaag zouden wij het erf schoonmaken), baki abbe talak kuch ná bhail (maar tot nog toe is er niets aan gedaan).

Maiyá: sacche bole beti, cali kuch kari jái (je hebt gelijk dochter, laten wij iets doen).

kamlá: maiyá, katlisiyá ná conk hai (mama, de houer is niet scherp genoeg).

Maiyá: katlisiyan (katlisyen), oisane dharal rahá (de houters waren ergens geplaatst, koi ná pajiyáis (pajiyáis) rahá (niemand had het geslepen), Ohi khat thorá bhothar hai (daarom is het een beetje bot).

kamlá: má, bhái ke bhi bol hamlog ke sáthe kám kare ke (moeder, zeg aan broer samen met ons te werken); isab chaunrilog ke kám thoro hai (dit is toch geen 'meisjes' werk).

Maiyá: beti, kám men ná dekhál já hai (dochter, je maakt geen onderscheid in het werk/beroep), ki kaun kám chaunri ke hai (wat vrouwen werk is) aur kaun kám london ke bá (en wat mannenwerk is).

kamlá: Bhaiyá, áw, hamlog ke sáthe kám kar (broer, kom en werk samen met ons). Hamlog ke maddad kar (help ons..... met het werk).

Bhaiyá: thik hai (is goed), sab koi mil ke kám kari (wij gaan samenwerken) tab auro jaldi se kám don hoi já (dan zal het werk eerder afgerond zijn).

Tot zover. In de volgende editie leert u meer

**Ondersteuningshoek
Bhásá sponsoren**

**Bhásá, tijdschrift voor
taal cultuur en geschiedenis**

Bhásá Wordt gratis aan de man gebracht en heeft een lezersbestand van ongeveer 40.000 personen in en buiten Suriname.

Om de kosten mee te helpen dragen kunt u een donatie doen. In het ander geval kunt een ruimte in het blad inhuren voor de publiciteit van uw bedrijf of instituut.

Voor donatie of ondersteuning kunt u op de volgende rekeningssnr. Uw bijdrage doen:

RBC Bank Suriname

Rek. Nr. SRD. : 52185295

Rek. Nr. US \$: 55209423

Rek. Nr. Euro : 79572558

Uw ondersteuning heeft Bhásá hard nodig en stelt het zeer op prijs.

**Mahábhárat
In de openlucht**

In Suriname werd in de dertiger jaren reeds Mahábhárat opvoering georganiseerd in de openlucht. Hiervan werd er reeds melding gemaakt in het Boek 'Mahábhárat', 'een korte samenvatting van het beroemde heldendicht uit het oude India.' Dit boek werd uitgegeven ter gelegenheid van de opvoering van de epos door de Mahábhárat Culturele kring Half Flora, in samenwerking met de studiekring Barhanti, november, 1966.

De schrijver van het boekje is wijlen Shew S. Radhakishun. Hij was tevens voorzitter van de Raad voor Culturele Aangelegenheden en voorzitter van Studiekring Barhanti

shew s. radhakishun -
voorz.: Raad Voor Culturele Aangelegenheden RACUSA
voorz.: Studiekring Barhantie

in de begin jaren zestig nam wijlen Shri Ramchander Bansidhar uit de omgeving Wanestraat te Zorg en hoop het initiatief om belangrijke delen uit de epos Mahábhárat in de openlucht op te voeren, zoals de Rámlilá werd opgevoerd. (vervolg op de volgende pagina)

Het dagelijks bestuur van de Mahábhárat Culturele Kring Flora. Van links naar rechts: H. Bipat, B. Ramchander, Shew S. Radhakishun en D. Mannoensingh

Ten tijde van de opvoering van de Mahábhárat kwam er een samenwerking tot stand tussen de Culturele Kring Half Flora en de Studiekring barhanti. Wijlen Bansidhar Ramchander was voorzitter van **Mahábhárat Sanskritiek Sabhá Half Flora**.

De opvoering van de Mahábhárat in de openlucht geschiedde door de vereniging Mahábhárat Sanskritiek Sabhá Half Flora onder leiding van Ramchander in samenwerking met de Studiekring barhanti van 26 november 1966 tot donderdag 01 december 1966, terwijl de Raad voor Culturele Samenwerking (RACUSA), CCS en de Stg. Jaarbeurs Suriname hun medewerking verleenden.

De algemene leiding van de opvoering van de Mahábhárat stond toen onder leiding van de volgende personen: B. Ramchander, Shew S. Radhakishun, Harrypersad Bipat, Sieuwsankar Manna, Ramraad, D. Mannoensingh, Pertab, en Rampjaare.

Deze geweldige opvoering vond toen plaats op het terrein van de Mátá Gauri.

Een momentopname op het toenmailg terrein van de Mátá Gauri

Het podium waarop delen van de Mahábhárat toneel-drama zich voltrok, aangevende de koninklijke debatten

In het voorwoord van de Mahábhárat, schreef Shew S. Radhakishun het volgende:De Mahábhárat is zo'n goede dertig jaren terug het laatst in Suriname opgevoerd (in de jaren dertig). De kosten en de grote rolverdeling waren de oorzaak dat gedurende de afgelopen 30 jaren dit zo inhoudvolle stuk, dat uitdrukking geeft aan universele waarheden welke nog heden ten dage van toepassing zijn op moderne vraagstukken, niet kon worden opgevoerd. Daarom verdient de 'Mahábhárat Culturele kring Half-Flora,' onder leiding van de heer Bansidhar Ramchander grote lof, voor de durf en het doorzettingsvermogen om dit spel, na ruim dertig jaren, weer in Suriname op te voeren, en ditmaal niet binnen de geslotenheid van de eigen dorpsgemeente, maar voor een groter publiek.

Durf, zeggen wij, omdat de dorpsbewoners meestal hetzij direct of indirect betrokken zijn bij het spel en dus zeer mild zijn in hun kritiek.Het spel is slechts een aanduiding van de bekende handelingen uit de Mahábhárat, waarbij men de normen van het westers toneel niet doet gelden. De inhoud en de betekenis was de toeschouwers bekend en dus konden woorden verloren gaan.....

DRAUPADIE

(k. harricharan)

15

Op de foto ziet u de heer haricharan, oom 'Koos', zoals men gewend is hem te noemen. Hij vervulde de rol van Koningin Draupati.

De verschillende artiesten, die destijds in de historische Mahábhárat een belangrijke rol vervulden, waren: (Krishna & Vishnu-) Sieuwpersad; (Arjun-) Bansidhar Ramchander; (Dhritarashtra-) S. Raadjpaal; (Duryodhan & mantra-) D. Mannoensingh; (Kunti & Partihár-) Djaidarth; (Draupati-) Harricharan; (Shiv of Kailáspati & Bhisma-) Sieuwsankar; (yudhistra of Dharmráj-) Moenesar; (Sakuni-) S. Chedie; (Nakul-) I. Doekhie; (Sahadev-) R. Sardjoe; (brahmá-) K. Bisseswar; (Dharma-) Sieuwsankar; ;(Gangá & Prithwi-) D. Kisoen;

(Rájá Santanu & Karan-) R. Ramautar; (Rájá Draupat & Mantri-) Adyodhia; (Durwásá & Dhronácárya-) Gierdharie; (Rájá Bhárat & Parsutam-) M. Bierbal; (Wyás & Kripácárya-) G. Kalika; (Rájá Pandu & Jaidharat-) Rambans; (Rájá-) D. Bhajan; Hathya & Satyaki-) Gambiersingh; (Tripurasur & Bhima-) K. Paltan; (Hindibbá & Bhurisarw-) A. Sardjoe; (Abhimannu-) Dajaram; Gandhári & lachmi -) B. Sieuw; (Bekasurá & Ghaṭoṭkac-) Chandrikasingh; (Pratihár-) Ramdew; (Susarmá-) H. Sardjoe; (Uttará-) Mahender. De rol van de dewtás werden vervuld door: D. Bhajan, Moenesar, R. Sardjoe, I. Doekhie, Dajaram, Ramdew, H. Sardjoe, Ramesh, Naresh, Bosi en H. Sardjoe.

Culturele informatie

De studenten van de verschillende middelbare schoolopleidingen hebben aan Bhásá gevraagd om enige aandacht te besteden aan enkele aspecten van het Hinduhuwelijk, w.o.: de Tilak. Ze willen praktische informatie hebben over het gebeuren rond de 'Tilak'.

De redactie van Bhásá zal met genoegen trachten in te spelen op de vragen van de lezers. Trouwens, Bhásá is voor u allen. Indien wij, u op enigerlei wijze van dienst kunnen zijn, doen wij het met plezier.

Allereerst willen wij u aangeven dat het huwelijk als onderdeel voor een gezinsvorming belangrijke aspecten inzicht herbergt, wat wij misschien traditioneel niet gauw in acht nemen. Juridisch gezien is dat het geval. Wanneer een jongeman en een jonge dame in het huwelijk treden, vindt er een transformatie plaats in hun leven, nl. dat: (1) de kinderen apart behandeld worden ter voorbereiding op hun nieuwe levensfase; (2) tijdens de huwelijksinzegening ondergaan zij een identiteitsverandering; en (3) na hun huwelijk worden ze als volwaardig man en vrouw opgenomen in de maatschappij.

Bron: *The Rites of Passage*, Van Gennep, Arnold 1909. University of Chicago Press, 1960. (web page).

De Tilak

Vooraf aan de Tilak vindt de Chenkáí plaats. De Chenkáí of de bar - chekki ('verloving') behoort tot één van de eerste activiteiten, die plaatsvinden binnen het huwelijksproces. Bij de Tilak wordt de bruidegom ceremonieel en officieel in ondertrouw genomen door de familie van de bruid en deze activiteit vindt thuis bij de bruidegom plaats.

Op de foto heeft de jongen net de Tilak-ceremonie achter de rug. De gele buidel met 'Tilak' (buidel met artikelen, hetgeen ook als 'Tilak' wordt meegerekend) heeft de jongeman zoeven ceremonieel ontvangen van zijn aanstaande schoonvader en hij overhandigt het aan een familielid om deze in de kohbar te plaatsen. De rituelen en de zegeningen zijn ook achter rug.

Wat is 'Tilak'? Tilak wordt omschreven als het aanbrengen van een stip op het voorhoofd van een

(Vervolg Culturele informatie)

man. Men praat ook over 'Tilak lagáwe', hetgeen betekent: het plaatsen van een stip op het voorhoofd. In het verleden heeft deze stip op het voorhoofd een bijzondere betekenis gehad. Een individu, een persoon die zo'n stip - ceremonieel - op zijn voorhoofd geplaatst krijgt, wordt gerekend tot een bijzonder persoon die een belangrijke rol vervult of zal vervullen in zijn leven of ten behoeve van de maatschappij. In dit geval wordt de jongeman in de familie geaccepteerd en zal per ingaande ook een bijzondere plaats krijgen in de familie van het meisje. Op de dag van de *Tilak* gaat de vader van het meisje met dierbaren en ouderen uit de familie naar het huis van de aanstaande bruidegom met zoetigheden, een droge kokosnoot, vijf stukjes koenier (*hardi*), kankergras (*dubághás*), een beetje olie, een beetje rijst, een wit lapje (*dhoti*) gedrenkt in *hardi* of gele kleur (*sopári* (-betelnoot), koperenbeker (*thariyá* en *lotá*), eventueel een hemd, wat geld als cadeau en biedt alles aan de aanstaande bruidegom. De genoemde 'attributen' en ingrediënten zullen aangewend worden bij de huwelijksceremonie. Bij deze aangelegenheid verricht de huispriester de nodige ceremonie ten huize van de aanstaande bruidegom en citeert bepaalde mantra's uit de Heilige geschriften. Wanneer de ceremonie heeft plaatsgevonden citeert de priester een spreuk, terwijl de vader van het meisje en de bruidegom tezamen deelnemen aan de plechtigheid. Hier wordt de buidel tezamen met hun gezegend. Dit noemt men '*Tilak cahráwe*' en wordt gezien als 'ondertrouw', de voorloper op het huwelijksgebeuren dat in principe over een week plaats zal vinden. Heden ten dagen gebeurt dit 1 á 2 dagen voor de huwelijksinzegening. De stip is een geelkleurig teken, dat wordt samengesteld uit sandel-poeder vermengd met een beetje water, zodat het even kleverig wordt. Men gebruikt sandelhout omdat deze houtsoort een medicinale kracht heeft en ook een aparte glans geeft. In vroegere tijden werd de poeder van het sandelhout (*candan*) als heel bijzonder gezien, vanwege zijn helende kracht: Gezegd wordt dat men de *candan* gebruikte om de goden te vereren.

Nadat de *Tilak*-ceremonie heeft plaatsgevonden, brengt de jongen de *Tilak* in de *kohbar* en pakt deze uit. Hij gaat na wat er allemaal in zit. Bij terugkeer van de vader van het meisje met zijn gezelschap krijgt hij ook een pakket mee met dezelfde attributen en gebruiken (behalve de kokosnoot). In het pakket zit ook een bloes en een rok (*petpharwá*),

dat het meisje moet aantrekken wanneer haar lichaam ingesmeerd zal worden met *hardi*, een papje van fijn gemalen koenier en olie. Wanneer de *Tilak* heeft plaats gevonden, vindt vervolgens de *matkorwá* plaats, zowel ten huize van de jongen als bij het meisje. Vroeger vond de *matkorwá* twee dagen voor het huwelijk plaats en wel in de vooravond. Heden ten dage merken wij dat het overdag plaatsvindt onder de directe familieleden.

Naar aanleiding van de vraag, hoe een Holiká eruit ziet, plaatsen wij een miniatuur foto, die in feite een werkelijke holiká uitbeeldt. Bhásá zal proberen de vragen van de lezers zoveel mogelijk te beantwoorden m.b.t. de culturele aspecten en zo ook de traditie.

Bij de Holiká Dahan ofwel de Holiká verbranding ziet u een stapel met droge bladeren en houtstukken, welke tijdens en na de Vasant Pancami bijelkaar wordt gezet en op de vooravond van het Holifeest in brand gestoken. Aan de zijkant op de foto ziet u een 'cup met een plantje', die de Hindustanen *ren* noemen.

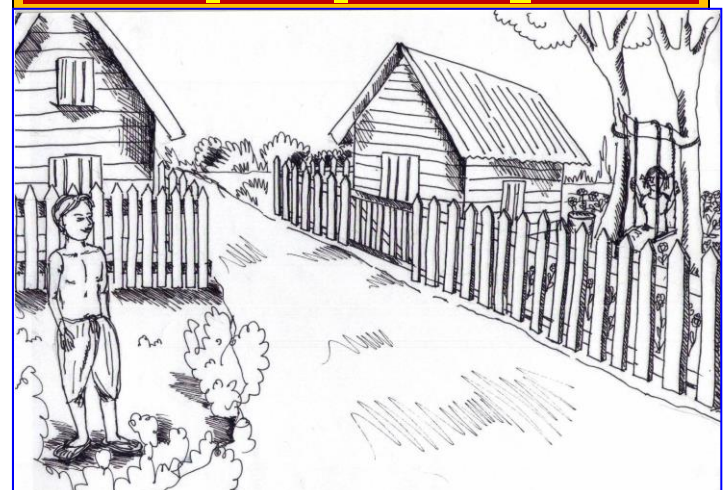
Op de onderste foto ziet u een groter formaat van het plantje.

Voordat men de Holiká in brand steekt, haalt men dat plantje eruit, welke de devoot Prahlád symboliseert.

Lees het vervolg verhaal op pagina 06

Seth ke Larki aur Pandit

Ek dur basti men ek seth rahat rahá. u seth ke ek khubsurat larki rahá. I seth ke larki hardam sánj ke, apne bagaicá men baith ke jhalwá jhule. Seth ke bagaicá, ek naujawán pandit aur panditáin ke bagaicá ke ámné-sámhne parat rahá.

Tab kaise bát bhail. Pandit ke roj sabere aur sanjhá ke dekhát-dekhat, seth ke larki ke, pandit man men bháige aur mane-man socis ki láwo i pandit ke ham paricchá lei.

Tab ek roj sanjhá ke seth ke larki apne bagaicá men baith ke ápan kes jhárát rahá aur ohi samai pandit apne bagaicá men pherautá márat rahá. Pandit ke dekh ke seth ke larki, u ainá, jeman u dekh ke ápan kes jhárát rahá, ulit deis, ulit ke okar uppar ek phul dhar deis. Jab pandit i cij dekhis turant apne ghar men calá áil. Aur panditáin se puchis ki, i, kaisan bát hai. Seth ke larki hammen dekh ke ainá ulit deis aur opar ek phul rakhis.

Pandit, ab panditáin se bole hai, ki, ekar arth hammen batáwo nahin to ham ápan prán taj deb. Panditáin, i bát sun ke bole hai, ki, tu jáwo apná hánth-muh, datwin aur kullá karo tab ham tumhe batáb.

Jab pandit muh, datwin aur kullá kar ke bhattar áil, tab panditáin ose batáis ki isáit anjoriyá rát hai, anjoriyá rát bit jái, tab andheriyá rát men tu phulwári men calá aiyo.

Andheriyá rát jab bhail aur pandit bagaicá men gail, tab dekhe hai ki seth ke larki phulwári men ghum rahal. Seth ke larki soce, ki, jab pandit catur ná rahat tab u ná áwat.

Seth ke larki ab pandit se bole hai ki tu jáwo hammen tin cij lá do, ek saral, ek galal aur ek jaral.

Pandit áil aur panditáin se batáis, ki seth ke larki ká bolil. Panditáin, pandit se bolil ki wáh re bidwán ekar arth bhi áp ná jáno hai?

Panditáin ekar arth bhi pandit ke khartin lagá deis, ki, ek saral ke máne dehi hai, ek galal ke máne ancár aur ek jaral ke mane kájar hai. I sab cij panditáin banái ke pandit ke dedeis.

Pandit le jáike tino cij seth ke larki ke thamá dihis. Ab seth ke larki maneman soce, i pandit sab bát samjhe hai, bará catur málum howe hai. Pandit se bolis ki bihán áp aiyo tab ham aur kuch batáb.

Bihán bhail pandit phin seth ke larki ke pás pahunchal. Ab seth ke larki hunwán cár bartan dharis. Ek bartan men dahi, ego men dudh, ek men cini aur ek men maháwar. Seth ke larki pandit se bolis ki ek bartan uthále, ohi tohánr sáth jái.

Pandit ná jáne ki kaun bartan seth ke larki ke hai, tab i ab ká bole hai: 'hamár sir men bahut dard uthé hai, ham jáilá ghare, bihán ábe, tab

Lees het vervolg verhaal op pagina 04

ham i kám karab.'

Pandit gail ghare tab panditáin se batáis ki kaise bát bital. Panditáin phin pandit ke batáis: '*dahi* ke bartan ke matlab hai ki *lar̥ki audhán se, dudh* wálá bartan ke matlab kauno ke *god men lar̥ká, maháwar* wálá bartan ke matlab *náw ke lar̥ki* aur *cini* wálá bartan, u *seṭh ke lar̥ki* hai.' Pandit, jab bihán bhaile seṭh ke lar̥ki ke pás gail, tab u cini wálá bartan uṭhá leis. Epar seṭh ke lar̥ki puchis ki dahiyá wálá bartan káhe ke ná uṭhaile. Pandit bole: 'tu calá jáwo apná ghare, khálá-uncē gor par jái.' Aur dudhwálá, epar jabáb deis ki ghare lar̥ká rowat hoi, jáwo ghare lar̥ká ke dekho. Maháwar ke jabáb deis ki náw tumhe agorat hoi maháwar lagáwe ke.

Ekar bád men seṭh ke lar̥ki aur pandit, dunu gail phulwári men palan̥k par hawá lewe, rát rahá, hun̄we par dunu ke nind lag gail aur gahri nind men dunu sut gail.

Seṭh ke lar̥ki i sab cal calat rahá, jab ki okar báp ghar par ná rahá. Baki, ohi rát ke seṭh ghare laut áil. Jab ghare áil aur i tamásá sunis, ki okar lar̥ki aur pandit palan̥k par sutal hai, tab i apan sipahi ke hukum deis ki dunu ke sutale men uṭhá ke, le-jáwo aur le jáike dunu ke mandir men band kardew.

Jab pandit aur seṭh ke lar̥ki ke nind tuṭal, cáro bagal táke ta dekhe hai, ki isab mandir men band hai. Seṭh ke lar̥ki ab pandit se bole, dekho ab kuch upái lagáwo ki hinyá se hamlog nikar jái. Pandit seṭh ke lar̥ki se bole, ki jaun bhi paricchá tu lele, u sab ke jabáb panditáin dewat rahá. Kon upái ham lagái, ki mandir se báhar nikar cali.

Seṭh ke lar̥ki ek upái lagáis. Jon sipáhi pahirá par rahá ose bolis ki dekh tu ghar ke puráná aur wafádár sipáhi báṭe. Tu jái ke hamár ek sandesá báhar phailáde. Ham toke acchá darab deb, jon ki hamár báp áj talak toke ná deis hoi aur tu u darab se acchá sá jingi, arám se gujár sako.

Seṭh ke lar̥ki u sipáhi se bolis, ki, tu jáike gá-on men ailán karáde ki jekar dui cottá heráil hai, khojle, nahin hot phanjire phánsi hoi jái.

Panditáin ke káne men i bát ke bhanak parge. Tab u soc leis, ki, i hoi-ná-hoi pandit hai, kauno pharphan men bajh gail, káhe se, ose bar̥ká gadahá aur koi ná hai.

Panditáin khub dhér kaprá pahin ke aur thariyá men árti sáj ke pahun̄cal mandir. Hun̄wá par dekhe ki sipáhi pahirá dewe hai.

Panditáin sipáhi se bolis ki khol de mandir ke komári, oke debi-má ke pujá kare ke hai. Sipáhi bole ki mandir men dui cottá band hai. Panditáin kahe ki ham se kám ná hai ki cottá band hai yá rájá. Hamár pati bárá baris ke bád pardes se áil hai, ohi ke máre áj ham aili debi-má ke mandir men.

Biná debi-má ke pujá ke ham ápan pati ke ghar men ná hilañ deb. Sipáhi apne men soce ki i to sac bát hai, mandir ná banal hai cottá ke band kare ke. Sipáhi mandir ke komári khol deis ki u aurat jáike debi-má ke pujá karle. Aur sipáhi jáike bahire pahirá dewe lagal.

Panditáin sipáhi se bol deis rahá ki tu hammen dekhe hai, jaise ham kaprá-lattá pahin ke bhittar jáilá, oisahin ham báhar nikarab.

Panditáin gail mandir ke bhittar, ápan kaprá, gahaná sab sajawat utár ke, seṭh ke lar̥ki ke pahirá deis, aur seṭh ke lar̥ki ke kaprá-gehná pahin leis. Panditáin bolis seṭh ke lar̥ki se ki tu thariyá men árti leike nikar já.

Saber bhail seṭh dui cottá ke apne kacehri men bolwáis. Hun̄wá jaise pandit aur panditáin pahun̄cal, panditáin jái ke seṭh ke gore par gir

gail aur bole lágál: 'hé seṭh-ji hamlog dui práni ghume aili phulwári men, palan̄k par baiṭhli, phul ke suṇdar mahak aur thandi hawá se hamlog ke áñkh lag gail aur gahri nind men sut gaili. Toháñr sipáhi áil hamlog ke debi-má ke mandir men lei jái ke band kardeis.'

I bát sun ke seṭh ke bahut gussá lágál, bolis: 'ohho, áj ek garib brábhān aur brábhāni ke band kar ke sipáhi hamár ijat lillám kar deis aur hamse bole ki toháñr biṭiyá ke band karli.'

Seṭh hukum deis ki cáro sipáhi jon i galti karis hai sab ke phánsi hoi.

Ek sipáhi cáro mase kotá gardaniyá rahá. I sipáhi bole i bát ná hoi sake hai. Hamlog seṭh ke lar̥ki ke band karli rahili. Seṭh-ji kasam khawá sake hai.

Ta u jabáná men kaise kasam khawáwal ját rahá. Bhári bhári karáhi rahá aur u karáhi men khaulát tel daral jáṭ rahá. Jon admi kasurwár thahirái jai, oke pāñc pherá parikarmá kare ke pare karáhi ke gol-gál aur ekar bád u karáhi men kude. Je safá rahe, kasurwár ná rahe tab u bac jái. Aur Je kasurwár hai aur jhuṭ-phuṭ bolis hoi, u ohi men mar jái.

Ab panditáin bolis pandit ke káne men, ki suno, pandit ke cáhi seṭh ke lar̥ki ke bacáwe ke. Pandit bole kasam to sab ke kháike hai, ham apne ke ná bacái pábe, ham kaise seṭh ke lar̥ki ke bacái?

Pandit aur panditáin soc men paral. Kuch der ke bád panditáin ek upái phino nikáris. Panditáin, pandit se bolis ki dekh: 'jab hun̄wá par sabhá juṭi, tab tu langotá pahin ke aur bhabhut lagái ke jaiye karáhi ke lage. Cá r pherá ghum liyo tab pañcwá pherá men seṭh ke lar̥ki ke háñth pakañ liyo', aur boliyo: '*jinde pir ke chui ke tab mare pir ke chuiye*.' Pandit bole: 'acchá !'

Tab pandit gail karáhi ke lage. Cá r pherá ghum cukal tab pañcwá pherá ghume se pahile, seṭh ke lar̥ki ke háñth pakañ leis aur bole: '*jinde pir ke chui ke, tab mare pir ke chuiye*' aur ohi samai seṭh ke lar̥ki kasam kháis ki i admi ke chor ke dusar koi jab hamár háñth pakris hoi, tab ham jar ke bhasam hoi jáb.

Pandit, seṭh ke lar̥ki, panditáin aur cáro sipáhi bacge. Sab hun̄wá par sac bollen rahen!

Pandit seṭh ke lar̥ki ke ápan ghar men let áil.

U din se pandit, panditáin aur seṭh ke lar̥ki ek ghar men prem se rahe lagal.

Bron: Jan S. Soebhag, Khissá Kaháni, Sarnámi vertellingen met Vertalingen in het Nederlands, (een uitgave van de Stichting Sánskṛiti Samáj Parivartan Sabhá Suriname), Paramaribo, februari 2009, ISBN 99919-666-0-6

Vrije vertaling van het verhaal 'Seṭh ke Lar̥ki aur Pandit' Vanuit het Sarnámi naar het Nederlands.

De rijkaards dochter en de pandit

In een ver afgelegen plaatsje woonde een rijkaard die een heel mooie en opgeschoten dochter had. Elke middag schommelde de dochter in haar tuin. En de tuin lag pal tegenover de tuin van een jonge pandit en panditá. De dochter van de rijkaard zag de jonge pandit elke ochtend en elke middag in zijn tuin wandelen en dacht bij zichzelf: 'ik wil hem op de proef stellen en weten hoe intelligent hij wel is?'

Op een zekere middag zat de dochter van de rijkaard weer in de tuin, haar haren te kammen terwijl de pandit een wandeling maakte in zijn eigen tuin. Toen het meisje de pandit zag, keerde ze de spiegel om en plaatste er een bloem op. Toen de pandit dit zag, ging hij heel vlug zijn huis binnen. Aan de panditá vroeg hij: 'Wat heeft dit te betekenen? Toen de dochter van de rijkaard mij zag, keerde ze de spiegel om en plaatste er een bloem op?'

De pandit verzocht de panditá, zijn vrouw, om hem te vertellen wat dat te betekenen had. '.....Anders zal ik mijn leven opgeven', dreigde hij. Toen de panditá dit hoorde, vroeg ze de pandit zich op te frissen. 'Ik zal je daarna vertellen wat het is.'

Toen de pandit zich opgefrist had, zei de panditá: 'Het is nu licht buiten, omdat het volle maan is. Als de volle maan weg is en de nieuwe maan zich aandient, zal het donker zijn. Je moet dan buiten in de tuin gaan.'

Toen de nieuwe maan zich aandiente en het donker werd, ging de pandit naar buiten, hij zag dat de dochter van de rijkaard in de tuin wandelde. Toen ze hem zag, dacht ze: Als de pandit niet zo bijdehand was, zou hij op dit moment hier niet komen.

Hierna vroeg ze aan de pandit om drie dingen voor haar te brengen: iets dat verzuurd is, iets dat gesmolten is en iets dat verbrand is. De pandit ging terug naar huis en hij vertelde de panditá wat het meisje aan hem gevraagd had. 'Oh, geleerde, ken je de betekenis hiervan ook niet?' vroeg de panditá. Ze legde de pandit uit wat het was: 'Verzuurd betekent yoghurt, gesmolten is ancár (catni) en verbrand dat is kájal (zwarte oogschaduw).' De panditá zocht de spullen bij elkaar en gaf ze mee aan de pandit.

De pandit gaf ze aan het meisje. Deze pandit begrijpt alles, hij is echt flink en intelligent en bijdehand, dacht de dochter van de rijkaard bij zichzelf. Ze vroeg aan de pandit om de volgende dag weer te komen.

De volgende dag kwam de pandit weer bij het meisje opdagen. Het meisje legde vier borden klaar met respectievelijk yoghurt, melk, suiker en maháwar. Ze zei tegen de pandit om één van de borden te kiezen, om mee te nemen. De pandit wist niet welke van de borden te nemen. Hij zei aan het meisje dat hij vreselijk veel hoofdpijn had en naar huis ging. 'Ik kom morgen en dan zal ik het doen.'

De pandit ging naar huis en vertelde de panditá het verhaal. Deze legde hem uit: 'Het bord met yoghurt betekent dat een vrouw in de verwachting is van een kind, die met suiker betekent de dochter van de rijkaard.'

Toen de pandit de volgende dag bij het meisje kwam, koos hij voor het bord met suiker. Het meisje vroeg hem waarom hij niet het bord met yoghurt had gekozen.

De pandit antwoordde: 'Ga jij maar naar huis, je kan struikelen, terwijl je in verwachting bent van een kind.' Over het bord met melk zei hij: 'Het kind zal thuis huilen, ga naar huis om

voor het kind te zorgen.’ En over het vierde zei hij: ‘Het is de dochter van de náw (assistent van een priester). Zij wacht op hem om de maháwar te laten plaatsen.’

Hierna gingen het meisje en de pandit buiten in de tuin op de bank zitten om frisse lucht te happen. Ze vielen beiden in slaap.

De rijkaard was al te vaak van huis voor zaken, ook in de avonduren. Het meisje had de ontmoetingen met de jonge pandit wanneer haar vader niet thuis was. Maar juist op deze avond kwam de rijkaard wel thuis. Toen hij zag dat zijn dochter met de jonge pandit in de tuin op de bank lag, riep hij zijn bewakers om ze allebei in de tempel op te sluiten. Toen de twee wakker werden, beseften ze dat ze in de tempel opgesloten waren.

Het meisje zei tegen de pandit: ‘Doe wat om eruit te komen, we zitten opgesloten.’

De pandit vertelde haar dat alles wat ze tot nu toe had gevraagd, door de panditá was beantwoord. ‘Wat kan ik doen om uit de tempel te komen?’

Het meisje bedacht een plan. Tegen de bewaker die de wacht had, zei ze: ‘Je bent de meest trouwe dienaar. Breng een boodschap van mij naar de buitenwereld. Ik zal je rijkelijk belonen. Beter dan mijn vader ooit heeft gedaan. Van het geld zul je verder een onbezorgd leven kunnen leiden.’

Ze zei tegen de wacht om in het dorp bekend te maken dat wie twee dieven kwijt zijn geraakt, dat ze die moeten zoeken, omdat ze anders na de tralies aan de galg zullen belanden.

Toen de panditá dit hoorde, had ze door dat het om de pandit ging die in moeilijkheden was geraakt. Immers, er was niemand zo dom als hij. De panditá kleedde zich in genoeg kleren, maakte een koperen bord klaar met spullen voor het gebed en ging naar de tempel. Daar zag ze een bewaker rondlopen.

Ze vroeg de bewaker de tempel open te doen, omdat ze de godin wilde aanbidden. Deze zei dat er twee dieven daar waren opgesloten. De panditá antwoordde dat ze daarmee niks te maken had. ‘Mijn man is na jaren teruggekeerd uit het buitenland, daarom ben ik hier bij de tempel van de godin.’

Zonder haar te aanbidden, kan ik mijn man het huis niet binnenlaten. De wacht dacht bij zichzelf: ‘Ze heeft gelijk. De tempel is niet gemaakt om dieven op te sluiten. Hij opende de deuren van de tempel zodat de vrouw haar gebed kon doen.

De panditá zei tegen de wacht: ‘Ik zal precies zo met dezelfde kleren naar buiten komen zoals ik nu naar binnen ga.’

Snel ging ze naar binnen, ontdeed zich van haar kleren en juwelen en gaf die aan de dochter van de rijkaard. Zelf droeg ze háár kleren. Ze zei tegen het meisje om met het koperen bord met gebedsspullen naar buiten te gaan.

Toen de ochtend aanbrak, liet de rijkaard beide gevangenen halen. Zodra ze bij hem kwamen, rende de panditá naar de rijkaard en viel aan zijn voeten neer en zei: ‘Oh, rijkaard, we zijn een echtpaar dat wandelde in de tuin. We zaten op de bank in uw tuin en door de bedwelmende geur van de bloemen en de koele bries, vielen we in slaap op de bank. Uw bewakers sloten ons op in de tempel van de godin.’

De rijkaard werd erg boos toen hij dit hoorde. ‘Oh’, zei hij, ‘vandaag heb ik mijn respect verloren doordat mijn bewakers een arme brahmaan en

zijn vrouw hebben opgesloten. Ze zeiden dat het om mijn dochter ging.’

De rijkaard gaf de opdracht om de vier bewakers die ten onrechte de vrouw en de pandit dit hadden aangedaan, te galgen.

Een van de wachters liet zich niet bedonderen. Hij bleef voet bij stuk houden, dat het de dochter van de rijkaard was, die ze hadden meegenomen. Hij was bereid daarop te zweren.

In die tijd werd een eed op een andere manier dan nu afgelegd. Er werden grote potten met kokende olie neergezet. Degene die schuldig werd bevonden, moest vijf keer rond de pot lopen en zich daarna erin werpen. Wie onschuldig was, kwam ongedeerd eruit, terwijl de schuldige dood ging.

De panditá fluisterde de pandit toe dat hij de dochter van de rijkaard moest beschermen. De pandit zei: ‘Iedereen moet de test doen. Ik kan mezelf niet redden, hoe zal ik haar moeten beschermen?’

Beiden waren bezorgd. De panditá kwam na een tijdje met een idee. ‘Als iedereen zich verzameld heeft op de plek, moet je in een lendendoek verschijnen met een “as”-stip als teken op je voorhoofd. Na vier rondes, moet je bij de vijfde de dochter van de rijkaard vastpakken en zeggen: “Ik zal het levende aanraken en dan pak ik de hand van de dode”.’ De pandit stemde in.

De pandit ging naar de pot en deed de vier rondes. Voordat hij aan de vijfde begon, pakte hij de hand van het meisje en herhaalde de woorden: ‘Ik zal het levende aanraken en dan pak ik de hand van de dode.’

Het meisje zwoer ter plekke dat als iemand anders dan de pandit haar hand zou hebben aangeraakt, ze zou vergaan tot as.

De pandit, de dochter van de rijkaard en de vier wachters, overleefden de test. Allen hadden ze de waarheid gesproken. De pandit nam de dochter van de rijkaard mee naar huis.

Gedrieën leefden ze sindsdien heel gelukkig in het huis.

Bron: Jan S. Soebhag, Khissá Kaháni, Sarnámi vertellingen met Ver- talingen in het Nederlands, (een uitgave van de Stichting Sánskriti Samáj Parivartan Sabhá Suriname), Paramaribo, februari 2009, ISBN 99919-666-0-6

**Nieuws
De Culturele Unie
Suriname
CUS**

**Met cultuur in haar pluraliteit
Komt singulariteit in identiteit**

Op zondag 2 februari jl. heeft de Culturele Unie Suriname (CUS) tijdens de gehouden Algemene Leden Vergadering een nieuw bestuur gekozen. Er was slechts 1 kandidatenlijst ingediend, met als lijsttrekker dhr. Anielkumar Manurath, waardoor het nieuw bestuur per acclamatie werd gekozen. De opkomst van de lidorganisaties en de adviseurs was goed te noemen. Zowel de voorbereidingen, als de verkiezing zijn vlekkeloos verlopen. De gewezen voorzitter, de heer Ashwin Adhin, thans minister van Onderwijs en Volksontwikkeling, droeg de hamer over aan zijn opvolger, de heer Aniel Manurat. Na de verkiezing vond de functieverdeling plaats binnen de CUS. De huidige

samenstelling van het bestuur ziet er als volgt uit:

Anielkumar Manurat (voorzitter);

Sanjay Debipersad (1ste ondervoorzitter);

Shivendre Tedjai (2de ondervoorzitter)

Jan S. Soebhag (Algemeen Secretaris)

Kajal Tahdil (1ste Secretaris);

Soraya Jhagroe (2de Secretaris);

Amriet Gangaram-panday

(1ste Penningmeester);

Chantal Samadhan (2de Penningmeester);

Kirtie Ramautar (Commissaris);

Phoeliswer Joeloemsingh (Commissaris);

Ram Soekhnandan (Commissaris);

De Algemene Ledenvergadering heeft het nieuw gekozen bestuur de opdracht gegeven om binnen een jaar de volgende

zaken te realiseren, waaronder:

1. de herziening van de statuten van de CUS;
2. formulering en samenstelling van de Huishoudelijke Reglementen; en
3. het up-daten van de leden registratie.

Hiernaast zal het nieuw bestuur ervoor zorgdragen dat de jaarlijks terugkerende nationale en culturele hoogtijdagen in Suriname normaal hun voortgang krijgen, met inachtneming van de internationale ontwikkelingen, mede gelet op het lidmaatschap van Suriname aan onder andere: Caricom, Unasur en de ‘Carifesta-binding’.

Vermeldenswaard is dat de Algemene Ledenvergadering, de gewezen voorzitter, de heer Ashwin Adhin benoemd heeft tot Adviseur van de CUS. Intussen heeft de CUS de wijzigingen in de statuten reeds verwerkt. Het concept HR en een realistisch beleid zijn geformuleerd en samengesteld (conceptvorm).

De CUS zal in haar verder traject met de statuten, de HR en een realistisch beleid (met structuren) haar jaar planning voor enkele jaren vaststellen en uitvoeren.

Maart activiteiten van de CUS zijn geweest:

1. deelname aan de Holi of Phagwá Milan op 09 maart jl. (Stg. Mátá Gauri, Initiatief van de OHM Suriname);
2. certificaat uitreiking aan de deelnemers die met succes de volgende trainingen met gevolgd hebben:

- **Event management** (onderdelen: Draaiboek & Programma, Soorten Events, Voorbereiding, Plannen,
- Organiseren, omgaan met valkuilen, Uitvoering, Leidinggeven & Beheersen).

Na de training hebben ze kennis gemaakt met de verschillende soorten events. Hoe stelt u een draaiboek op/ hoe maakt u een plan/ hoe gaat u om met tijdsverslinders en valkuilen.

Competenties behorende bij Event management

versterkt de volgende competenties:

- Analytisch vermogen/-Operationeel vermogen/
- Communicatief vermogen/-Leiding geven.

- **Presentatie techniek**

De voorbereiding van een presentatie / Het publiek inschatten/Doelstellingen formuleren/ Materiaal verzamelen en selecteren/heldere structuur aanbrengen/Effectieve audiovisuele/ hulpmiddelen kiezen/De daadwerkelijk presentatie/Uw stem als instrument/Houding en ademhaling/Van spanning naar positieve energie/Contact met het publiek

- **Vergaderstechniek**

inzicht geven in het vergaderproces en de succesfactoren voor de goede vergadering leren onderkennen. Het aanreiken van technieken en vaardigheden welke ‘effectief vergaderen’ bevorderen met inzichten terzake de technieken om tijdrovers te neutraliseren? / vergaderfuncties/ kenmerken van effectieve vergaderingen/ enz.

Oefeningen: **Praktijkcases en oefeningen**

Resultaat

Na afloop: effectief vergaderen /betere invloed op het verloop van een vergadering

Competenties

Versterking van de volgende competenties:

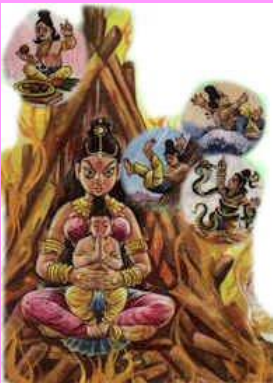
- Besluitvaardigheid;
- Gespreksvaardigheid;
- Inlevingsvermogen;
- Leren Luisteren;
- resultaatgerichtheid

DE CULTURELE UNIE SURINAME

Het vervolg van de Holiká dahan pagina 03

De verbranding van de Holiká symboliseert de vernietiging van de slechte of kwade kracht, die 'een sta in de weg' vormt voor de positieve krachten. Prahlad was de zoon van de demoon, koning Hiranyakashyap die over het koninkrijk van de aarde regeerde. Hij was egoïstisch, slecht en een dictator. Hij beval een ieder in zijn koninkrijk om **alleen** Hem aan te bidden, terwijl zijn zoon, Prahlad een devoot was van God Vishnu en hij weigerde om zijn vader te aanbidden. In zijn rijk maakte de slechte koning Hiranyakashyap, een onderscheid tussen de verschillende beroepen en standen om de mensen te onderdrukken en slecht te behandelen.

De slechte Hiranyakashyap probeerde ook op verschillende wijze zijn zoon te doden, en telkenmale redde God Vishnu de zoon.

Ten einde rade vroeg de slechte koning zijn zus Holika om hem te helpen zijn eigen zoon te doden door op een brandstapel met een laaiend vuur te zitten met Prahlad op haar schoot. De slechte koning wist dat zijn zus, Holiká, een zegen had, waarbij ze ongedeerd uit het vuur kon komen.

Holiká nam de jonge Prahlad op haar schoot en zat midden in een laaiend vuur om Prahlad te doen verbranden.

Holiká wist niet dat de zegen alleen zou werken als zij **alleen** in contact zou komen met een laaiend vuur.

De extreme toewijding van Prahlad zorgde ervoor dat God Vishnu zich over hem ontfermde en hij kwam ongedeerd uit het vuur.

Zo kwamen de slechte krachten om in het vuur en Prahlad overleefde met de zegen van de Here.

De brandstapel ontleent haar achtergrond aan dit verhaal van Holiká, de slechte geest en dat plantje symboliseert Prahlad, de devoot van God Vishnu.

In de praktijk zien wij dat de phagwá-vierders de volgende ochtend zich op de plek verzamelen en liederen zingen, terwijl ze een tip van de as op hun voorhoofd plaatsen. In het verlengde hiervan gaan zij zingend en dansend huis aan huis zich vermaken met verschillende kleuren en geuren uit de natuur. U zult gemerkt hebben dat alle phagwá-vierders op een gegeven moment **niet te herkennen** zijn. Dit heeft ook een achtergrond, namelijk, dat de ene mens gelijk is aan de andere en dat een ieder godskind is.

Een ander traditioneel aspect dat uit het oog wordt verloren is dat men wat 'as' meeneemt naar huis en een ieder deel genoot maakt met een stip op het voorhoofd. De betekenis die men hieraan geeft, is dat er wordt aangenomen dat men tezamen de overwinning heeft behaald op de slechte en kwade geesten en dat de kwade geesten uit het lichaam verwijderd worden.

Milieu en omgeving

In verband met de Holi ofwel de phagwá viering maakt men hun huizen en erven schoon, men verwijderd en verbrand het huisafval met de bedoeling dat ziekte en ongedierte, en 'hinder-nissen' verwijderd of vernietigd worden.

Holi Milan, een belangrijk moment van kennisoverdracht aan de jongeren om de Holi op de juiste wijze te vieren en hun bijdrage te leveren aan de diaspora activiteiten

Op 09 maart jl. had de OHM Suriname samen met de Culturele Unie Suriname en een aantal caultál-organisaties een Holi Milan georganiseerd. Het doel hiervan was om de aanwezige kennis op het gebied van de cautál zang en muziek op de juiste wijze over te dragen aan de jongere generatie. Het geheel werd ook met lekkere vegetarische gebakjes en dranken compleet gemaakt. Een leuk moment was de introductie van de verschillende variaties van bepaalde gebakjes, waaronder de zo populaire 'bará' met catni.

De jongeren groep van de saraswati School was ook van de partij die op deze dag zijn kunnen demonstreerde.

In het kader van de Internationale Dag van de Vrouw gaat de Culturele Unie Suriname (CUS) in het kort in, op de rol van de vrouw uit de Vedische periode. Het is goed om ook kennis te mogen dragen van de rol van de vrouw vanaf de historie.

Reeds in de oudste Hindu geschriften, van vele eeuwen geleden, wordt de vrouw als een gelijkwaardige partner van de man, genoemd, erkend en benaderd. In de wetenschappelijke Hindu geschriften wordt er evenzo melding van gemaakt dat de rol en de functie van de vrouw in de vedische periode van eminent belang is geweest.

De geschiedenis leert ons verder dat er in de pre-historische periode van het bestaan van de mens (men leze: voor vedische en in de vedische periode) naast de *Rishi's* (zieners) ook *Rishikás* werden opgeleid, toegelaten en volledig volgens de Vedische ritën benoemd.

De vrouw met gelijke status als de man

Tijdens de Vedische periode waren er educatieve systemen (onderwijs en onderzoeksfaciliteiten) waar de vrouwen als prominente zieners werden opgeleid in *áshrams* waar mannelijke zieners en *Guru's* de leiding over hadden. Zij werden betiteld als de *Rishiká*, die Vedische hymnen schreven en rituele plechtigheden begeleidden.

In de *Suktas* van Rig Ved 5.7.6 en 3.55.16, Yajurved 8.1, 11.6 Atharva Ved worden de *Rishikás* veel lof toegezwaaid over hun kwalificaties, discipline en prestaties. Dit leert ons ook dat de *Rishikás* ascetisch van aard waren en hoge intelligencia bezaten. In de Rig Ved worden een aantal van ongeveer 27 *Brahmavadinis* (vrouwelijke zieners Vermeld).

Vermeld wordt dat de vele offer-riten een erfenis is van de *Rishikás*. Ook de rechten van de vrouw werden gerechtvaardigd en met die van de man gelijk gesteld. (Enkele van de *Rishikás* aan wie de hymnen in de ved worden toegeschreven waren:

Aditi 4.18/aditirdākshāyaṇi 10.72/Apala ātreya 8.91/Indrani 10.86/Urvashi 10.85/Godha 10,134).

In de Rig ved staat een passage (Rig Veda (Boek 5, lofzang 61.8) waarin de gelijkheid van de man en de vrouw wordt aangegeven en het leest als volgt. 'De vrouw en man, zijn de gelijke helften van een stof, ze zijn gelijk in alle opzichten, ze moeten zich op grond hiervan in geest en lichaam bij elkaar aansluiten, ze moeten daarom evenredig en samen deelnemen aan alle religieuze werkzaamheden.' Een heel goed voorbeeld vormen de beelden van de Hindu goden. Bij God Shiva ziet U Durgá (Hij verschijnt samen en in een lichaam met Sakthi, zijn echtgenote. Hij verschijnt op de foto's ook als de half – man en half - vrouw als incarnatie van God. Dit staat bekend als *Ardh-nári-iswar*); God Vishnu verschijnt met Lakshmi Mátá, God Rám met Sitá Mátá; God Brahmá met de Godin Saraswati. Er wordt gezegd dat er geen leven mogelijk is zonder deze dualiteit. De Hindus kennen ook speciale godinnen, waaronder Toelsi en Káli Mátá. Hierdoor wordt de goddelijke gedaante van een vrouw ook aanbeden.

Ardhángini. In de Rig Ved is een ander begrip dat wordt gebezigd en waaronder wordt verstaan: de helft van het lichaam (Ardha= half en Ang = lichaam). Volgens deskundigen wordt aangegeven dat de man en de vrouw altijd en onder alle omstandigheden en situaties samen moeten zijn. Indirect wordt gesteld dat de man en de vrouw gelijk zijn.

In het kort is er een beeld geschetst van de positie van de vrouw binnen de Hindustaanse leefsysteem volgens de Vedische optiek.

Alhoewel de vrouw reeds in de Vedische geschriften een prominente rol is toebedeeld, is dat over het algemeen niet altijd terug te zien in de praktijk.

Opmerkelijk en prijzenswaardig is het dat de vrouw in opmars is en dat vrouwenemancipatie heden ten dage een centraal begrip vormt bij de gezonde ontwikkeling van een natie. Scholing en ontwikkeling is daarbij van eminent belang.

De CUS gelooft erin dat de vrouw langzaam maar zeker de plek zal herwinnen in de hedendaagse maatschappij. Het bestuur van de Culturele Unie Suriname (CUS) mag in deze als voorbeeld dienen. Haar bestuursetting kent bijna 50% heren en 50% vrouwen. In andere situaties worden vrouwen getraind om ook in vooraanstaande rollen te mogen functioneren.

Tenslotte beveelt de CUS, in het bijzonder, de vrouwen te blijven doorzetten en zij doet een beroep op de totale Surinaamse samenleving de ondersteuning daartoe te bieden.

De Culturele Unie Suriname (CUS)

Ondersteuningshoek Bhásá sponsoren

Bhásá wordt gratis aan de man gebracht en heeft een lezersbestand van ongeveer 40.000 personen in en buiten Suriname.

Om de kosten mee te helpen dragen kunt u een donatie doen. In het ander geval kun u een ruimte in het blad inhuren voor de publiciteit van uw bedrijf of instituut.

Voor donatie of ondersteuning kunt u op de volgende rekeningsnr. Uw bijdrage doen:
RBC Bank Suriname
Rek. Nr. SRD. : 52185295
Rek. Nr. US \$: 55209423
Rek. Nr. Euro : 79572558

Uw ondersteuning wordt zeer op prijs gesteld.